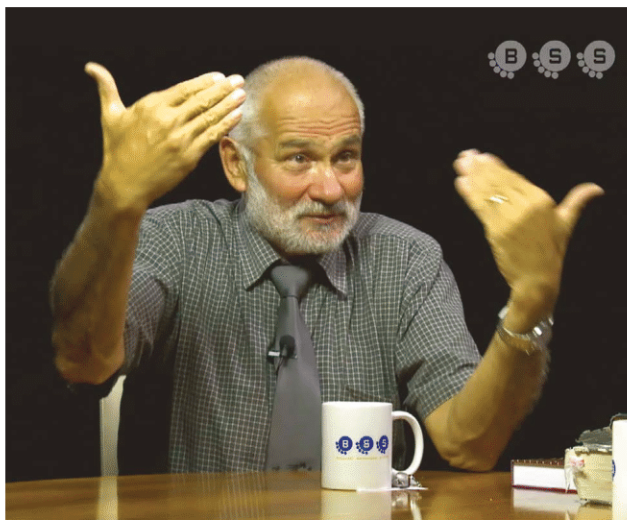

OROSZ LÁSZLÓ EMLÉKEZETE (1947–2023)

Orosz László (1947–2023)

Orosz László egyetemi tanulmányait a BME Villamosmérnöki Karán végezte. Itt szerzett mérnök-tanári oklevelet is. Az egyetemi diploma megszerzése (1971) után hívták meg a Fizika Tanszékre. Tudományos témáit a polikristályos fémek rugalmas tulajdonságainak mikrofizikai vizsgálatában, a szekunder ionemissziós jelenségek elméleti leírásában, illetve az egyszerű fémek felületi elektronsűrűségének a tanulmányozásában találta meg. A pásztázó alagútmikroszkóp sűrűségfüggvény-elmélettel történő leírásában elért eredményeit PhD-dolgozatban foglalta össze (1990). Orosz László 2012-ben vonult nyugdíjba a BME Fizika Tanszék egyetemi docenseként, azóta címzetes egyetemi docensként segítette a tanszék oktatási és tudománynépszerűsítő tevékenységét.

Orosz László kezdetektől fogva alapvető hivatásának érezte a fizika tantárgyak (bármilyen szintű) oktatását. Elsősorban (éppen egyetemi személyes élményei alapján) a villamosmérnök-hallgatókkal foglalkozott. Aktív oktatója volt a Kvantummechanika és a Szilárdtestfizika tantárgyaknak. Meggyőződése volt, hogy modern villamosmérnöki munka nem valósulhat meg a kvantummechanikai ismeretek nélkül, ezért fontosnak tekintette ennek a magas szintű oktatását. Mérnökhallgatók generációi kerültek ki a keze alól. Hivatástudatát és a fizika iránti elkötelezett szenvedélyét a hallgatóság többször is a Villamosmérnöki és Informatikai Kar „legjobb oktatójának” járó díjjal honorálta. 1990-től oktatóként is és a Fizika Tanszék oktatási felelőseként is aktívan részt vett a BME-n induló fizikusképzésben.

Oktatói tevékenysége messze túlmutatott a tantermi kereteken: személyes felelősségének tartotta a hátrányos helyzetű vagy tanulási nehézségekkel küzdő diákok fel-

karolását és tanulmányi felzárkóztatását. Előadásaira jellemző volt a tudás szenvedélyes átadása iránti vágy; nem tolerálta a lustaságot, vagy ha azt érezte, hogy egy diák hanyagul bánik az egyenletekkel. Vizsgáira jellemző volt a szigorú következetesség; és a diákok, bár féltek a vizsgáitól, mégis szeretettel emlékeztek meg róla. Főszerkesztőként jegyezte a *BME (A)lapok kezdőknek és haladóknak* elnevezésű franciakártyát, mely a mai korra jelentős hatással bíró tudósokra, eredeti gondolkodókra hívta fel a figyelmet az MTMI (Matematikai, Természet-tudományi, Műszaki és Informatikai) területeken.

Szívügyének tartotta az áltudományok elleni küzdelmet. A székesfehérvári Szkeptikusok Országos Konferenciáján történt részvételt követően fogalmazódott meg Orosz Lászlóban – társaival, *Füstöss Lászlóval* és *Härtlein Károllyal* közösen, hogy kell egy budapesti konferencia is, ahová a hallgatók könnyebben eljuthatnak. 2004-ben rendezték meg először a Budapesti Szkeptikus Konferenciát. A koncepció az volt, hogy senkit nem állítanak a szervezők pellengérré, inkább az adott témákban előadókat hívnak meg, akik az előadásaikban valódi tudományos ismereteket közölnek, tanítanak. A megszerzett tudás birtokában ugyanis nagyobb valószínűséggel ismerik fel az áltudományt a hallgatók. Laci már az első konferencián a fizikusok „mumusa” könyvében leírt állításainak hibáit mutatta be. Az előadás felejthetetlen marad, mert a könyv szerzője Lacit az első sorban hallgatta.

Orosz László a *Mikulás Fizika* rendezvényen 2015-ben, a legendás BME F29-es tanteremben ad elő a gyermekeknek

Orosz László a BME Gyerekegyetem rendezvényén a *Bagoly* kabalafiguraként magyaráz

Szerencsére az előadás – köszönhetően az internetnek – ma is meghallgatható (<https://kifu.videotorium.hu/hu/recordings/91/altudomanyos-mechanika>)

A másik szívügye – ami szorosan összefüggött a szkeptikus tevékenységgel – a tudomány népszerűsítése a fiatalabbak és a szélesebb társadalom körében. A tudományos ismeretterjesztő tevékenység fontosságára többször is felhívta a figyelmet a Kutatók Éjszakája rendezvénysorozat keretében is. A szeptember utolsó péntekén tartott esemény egyik legfontosabb üzenete az, hogy közel kell hozni a tudomány eredményeit a hétköznapi emberekhez,

hidat kell képezni nekik a tudomány felé, hogy megérthessék a körülöttük lévő világot és gondolkodjanak. De egyben azt is vallotta, hogy a médiának is nagy szerepe van az áltudományok előretörésében és így a médiával is partneri kapcsolatra törekedett azért, hogy ezek ellen eredményesen lehessen felvenni a harcot.

Ennek szellemében vállalt meghatározó szerepet 2015-től a BME Gyerekegyetem mozgalom létrehozásában és megvalósításában. A Gyerekegyetem előadásainak moderátora és ezáltal a gyerekegyetem védjegyét jelentő Bagoly figurájának megtestesítője volt a rendezvényeken. Ezekben a nyári táborokban az elmúlt nyolc évben több mint 3500 gyermek vett részt. Igyekezett közérthető módon felhívni a diákok figyelmét a tudomány erejére, belső logikájára, a fizika és a kísérleti munka csodáira.

„Nem tanulás, amit itt csináltok, és mégis tanulni fogtok; nem játszótér és mégis szórakozni fogtok. A célunk, hogy megmutassuk, a minket körülvevő, időnként bonyolult működésű tárgyakat – a telefontól a ruhán keresztül az űrrakétáig – mind-mind mérnökök tervezik és alkotják. Az első lépés az ilyen munka felé az érdeklődések felkeltése” – mindezt minden alkalommal töretlen sikerrel, népszerűséggel, fáradhatatlanul magyarázva és autogramot adva a jegyzetfüzetekbe.

*Härtlein Károly, Dallos Györgyi,
Lázi Márta, Füstöss László*